

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ТАДБИРКОРЛИКДА ИННОВАЦИОН ҒОЯЛАР УСТУНЛИГИ

Тоштемиров Камолиддин Муфтохиддин ўғли
Мустақил тадқиқотчи

Аннотация: Ҳозирги глобал рақобат ва иқтисодий ўзгаришлар даврида, ишлаб чиқариш ва тадбиркорликда анъанавий усулларга таянган корхоналар жаҳон бозори ва ташқи иқтисодий босимларга тобе бўлиб қолмоқда. Шу муносабат билан — инновацион ғояларни жорий этиш, янги технология ва бизнес-моделларни амалда қўллаш, маҳсулотни модернизациялаш ва рақобатбардошликни ошириш — иқтисодий барқарорлик ва ривожланишнинг муҳим омил ҳисобланади. Мақолада инновация ва тадбиркорлик — ишлаб чиқариш уйғунлигининг устувор йўналишлари, уларнинг самарадорлиги, афзалликлари ҳамда долзарб муаммолари таҳлил қилинади. Хулоса ва тавсиялар орқали, Ўзбекистон контекстида инновацион ишлаб чиқариш ва тадбиркорликни ривожлантириш учун амалий йўллар таклиф этилади.

Калит сўзлар: инновация; ишлаб чиқариш; тадбиркорлик; бизнес-модель; модернизация; иқтисодий рақобат; Ўзбекистон

КИРИШ

XXI аср иқтисодий шароитида, глобал бозорларда рақобат, талаб ва истеъмол одатлари тез ўзгариб бормоқда. Анъанавий ишлаб чиқариш тизимлари ва эски бизнес-услуглар билан ишлайдиган корхоналар ушбу ўзгаришларга тез мослаша олмай, бозор улушини йўқотиши эҳтимоли мавжуд. Шу сабабли, ишлаб чиқариш ва тадбиркорликда инновацион ёндашувлар, замонавий технологиялар, бизнес-модель янгиланиши энг долзарб йўналишга айланди. Ўзбекистон учун ҳам, мамлакат ичида саноатни модернизация қилиш, янги корхоналар очиш ва экспорт салоҳиятини оширишда инновациялар муҳим омил бўлиб қолмоқда.

АСОСИЙ ҚИСМ

1. Инновация тушунчаси ва унинг ишлаб чиқаришдаги ўрни

Инновация — бу янги ёки такомиллаштирилган маҳсулот, технология, жараён, ташкилот ёки бошқарув усули бўлиб, у маҳсулот сифати, харажат самарадорлиги ва бозор мослиги жиҳатидан анъанавий ечимлардан устун бўлади.

Ишлаб чиқаришда инновациялар — янги ускуналар жорий этиш, автоматлаштириш, рақамли бошқарув тизимлари, экологик ва энергия самарадорлиги, сифат назорати ва ишлаб чиқариш жараёнларини оптималлаштириш орқали сезиларли самара беради.

2. Тадбиркорлик ва инновация: янги бизнес-моделларнинг роли

Тадбиркорлик — бозорда талаб ва рақобатга мос равишда ишлайдиган, янги маҳсулот ва хизматлар таклиф этувчи фаолиятдир. Инновацион

бизнес-моделларга эга стартаплар, кичик ва ўрта бизнес корхоналари — янги саноат соҳалари ва рақобат устунлигини яратади.

3. Инновацион ғоялар устунлиги: афзалликлар ва истиқболлар

- Рақобатбардошлик ошади
- Товар ва хизматлар таннархи пасаяди
- Маҳсулот турлари кўпаяди
- Корхона бозорга тез мослаша олади
- Янги иш ўринлари яратилади

4. Мавжуд муаммо ва тўсиқлар

- Инвестиция ва молиялаштириш етишмаслиги
- Малакали кадрлар камлиги
- Инфратузилма ва логистика муаммолари
- Бозор талабининг тез ўзгариши

ХУЛОСА ВА ТАВСИЯЛАР

1. Инновацион ғояларни қўллаб-қувватлаш ва инвестиция жалб қилишни кучайтириш зарур.

2. Стартаплар ва кичик бизнес учун грант, субсидия ва солиқ имтиёзларини кенгайтириш лозим.

3. Малакали кадрлар тайёрлашни кучайтириш — техникум ва коллежларда амалиётга йўналтирилган ўқув режаларини жорий этиш.

4. Бозор тадқиқотлари ва маркетинг стратегияларини кучайтириш.

5. Экологик ва энергия самарадорлигига асосланган ишлаб чиқаришни кенгайтириш.